

fal déli oldalán élére állított kőlappárral kialakított szájnnyílású kemencét tártunk fel. A kemence déli oldalán a 2. padlószint feltárása során egy púpos hátú csontfésű töredékei mellett késő római kisbronzok, chiara, mázas és besimított edények töredékeit találtuk.

Tovább folytattuk a keleti kapu északi átjárójába beépített újkori pince déli oldalán megmaradt felület feltárását a V-14. blokk III. szelvényében. Úgy tűnik, hogy itt még viszonylag épségben megőrződött rétegsort kaphatunk a kapu északi, és részben déli átjárója mögötti via principalis szakaszának kutatásához. Innen egy 21 éremből álló kincslelet is napvilágra került. A vászonzacskóba tartott érmek az égés során összetapadtak, szétbontásukon jelenleg is dolgoznak. A leletanyag előzetes vizsgálata alapján elmondható, hogy a kapu és közvetlen környezete az elfalazását követően lakó funkciót kapott. Ez a funkció a kísérő leletanyag tanúsága szerint még a 15. század első felében is megmaradt, csak ekkor bontják le a tornyok még álló falait és hasznosítják ismét az itt talált építőanyagot.

Hasonló eredményekre jutottunk a keleti kapu déli tornya mögötti terület feltárása során a V-15 blokk I., II., III. és IV. szelvényében. A déli átjáró mögötti területen találtuk meg 1998-ban az É-D-i csatornát és a két, párhuzamosan futó K-Ny-i régi kutatóárok helyét az I. szelvényben.

Az újkori, középkori bolygatások mellett megtaláltuk a két kutatóárok közti földnyelv feltárása során a via principalis két rétegét. Az útfelületet 10–15 cm vastag apró kavicsos letaposott, kemény föld alkotta. Az alsó útréteg humuszra települt. Felszíne azonos szinten volt, mint az előző évben előkerült csatorna fedlapja. A nyugat felé emelkedő felületéről, a vastag föld feltöltésből egy lókoponya került elő. A 20–25 cm vastag agyagos földbetöltődésen alakult ki a 2. útréteg.

Ezen az útrétegen 35–40 cm vastag épülettörmelék pusztulási réteget találtunk, ahonnan több bélyeges téglát is feltártunk.

A déli torony mögötti terület a V-15. blokk III. szelvénye alá esik. Az 1998-as előkészítő munkák után az idén már római leletanyaggal kísért rétegekben az erőd-fallal párhuzamosan futó 45 cm széles agyagfalat és rá merőleges osztófalat találtunk a „b-d” szektorban. A falak agyagpadlót fogtak közre, amit újkori beásások bolygattak. A padló és a falak elbontása után két rétegben ÉNy felé lejtő vörösre égett rézsút tártunk fel. A feltárt rézsú az erőd falát támasztó földsánc maradványa volt, amit a késő római időben elbontanak, hogy a biztonságosabbnak ítélt fal alatt hozzanak létre új szálláshelyeket. Az első és a második égésréteg között 20–30 cm vastag faszenes, tegulatörmelék omladék helyezkedik el, ami kemény, agyagos földfelszínre hullott. Ebből a rétegből vas umbo, síküvegtöredék, nyolc érem, sigillata és vörös festésű kerámia töredékei kerültek elő. Az agyagfal földpadlójának szintjében, a „c” szektorban a nyugati szelvényfal alá nyúló kemence maradványát is feltártuk. A via sagularis rétegeit itt még nem értük el.

Az eddigi leletanyag és rétegsor a kapu elfalazását követő időszak bizonyítékai.

Az utolsó szelvénycsoport a W-14. blokk III. és IV. szelvénye a keleti kapu előterébe, a patkó alakú elfalazás belsejébe vezet bennünket, ahol a via principalis azonosításra húzott 1997-es kutatóárukunk alkalmával dolgoztunk először. Akkor az út helyén árkot és hídszerkezet maradványait találtuk, most az árok kiterjedését kívántuk meghatározni.

Az elfalazás mögött a római rendszertől néhány fokkal eltérő É-D-i irányú sárga agyagba rakott fal alsó kősorát találtuk. A fal nyugati oldalán egy kelet felé lejtő agyagos föld felületű rézsút találtunk, ami fölött kizárólag 15–16. századi halvány-sárga karcolt mintájú, és festett, különböző típusú használati kerámia került elő. A rézsún 45–50 cm széles sávban 15–20 cm vastagságú barna, szervesanyagmaradványt észleltünk. A rézsú bontása során már csak késő római leletanyagot hoztunk napvilágra a több rétegben építési törmelékkel betöltött árok anyagából.

A camponai régészeti kutatás Dr. Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság Elnökének védnöksége mellett a Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata, a Magyar Nemzeti Múzeum, a Betérő a Sekrestyészhez Étterem, a Rotburger sörfőzde és számos lelkes kultúrátámogató ember támogatásával valósult meg.

Ásatási évadunkat hagyományosan, az idén már a III. Campona Ókori Nap rendezvénysorozatával zártuk.

DR. KOCSIS LÁSZLÓ

68. Budapest XXIII., Soroksár – Auchan bevásárlóközpont

B, Sza

A 195849/11. hrsz.-ú területen a HYPER IMMO Kft., mint beruházó és a FŐBER Rt., mint generálkivitelező Auchan áruház építését tervezte. A szondázó kutatást a terület nagysága (17,5 ha) indokolta, mivel korábban a vastag növénytakaró (fák, cserjék, magas aljnövényzet) miatt nem lehetett terepbejárást végezni.

A kissé vizenyős területből É-D-i irányú homokhátak emelkednek ki, ezért az első két szelvényt erre a dombhátra merőlegesen húztuk, és végig kézi erővel mélyítettük a növényzet kiirtása után. A két szelvényben régészeti jelenség nem került elő. Eközben a területet a humuszoslással egyidőben folyamatosan bejártuk. Nagyon kevés szórvány szarmata kerámiát találtunk. A kutatóárkokat már humuszoslás után tűztük ki úgy, hogy az egész területet lefedjék. Régészeti objektum egyikből sem került elő, szórványként a 3. kutatóárokban a Makó-kultúrához tartozó, a 10. kutatóárokban a Csepel-csoporthoz tartozó bronzkori kerámiatöredékeket találtunk.

A szondázás eredményeként a terület régészeti védettségét és teljes feltárását nem tartottuk indokoltnak, az építkezést engedélyeztük.

Az építetők a területről leszedett humuszt további felhasználásig két helyen deponálták, a homokhátakat teljesen elhordták, hogy az építkezés során felhasznál-

hassák, valamint az északi részen lévő kisebb tocsogót ezzel töltötték fel. Nagyjából a bolygatatlan altalaj szintjén alakították ki az építkezés síkját.

KOVÁCS ESZTER – PRANDER PÉTER

69. Budapest XXIII., Soroksár (Nagy-rét) 1. lh.
B, Sza

A feltárást végző intézmény neve: Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága.

A Soroksártól DK-re fekvő Nagy-rét nevű határrészben, az épülő új gázvezeték 11+30–11+650 km szelvényében, a Gyáli-patak partja menti dombháton összesen 320 m hosszúságban, 7 m szélességben az altalajig lehumuszolt és meggyesett sávban szarmata telep beásásai és bronzkori objektumok feltja jelentkezett.

Egyetlen gödörben egy ló csontváza mellé tett középső bronzkori, a Vatyai kultúra korai időszakára keltezhető leleteken kívül más őskori anyag nem került elő. A lovas sír egy részét a mellette lévő árok megbolygatta, így sajnos nem lehet egyértelműen eldönteni, hogy a kistermetű ló mellett eredetileg emberi csontváz is volt-e, vagy a szügy elé helyezett két edényt csak az egykori kedvenc paripának adták útravalóul. A bekarcolt vonalakban és beszúrkálásokban mészbetéttel díszített edény mintakincse sokban emlékeztet a nagyrévi leletek hasonló kis korsóira, de a kerámia formája és az erősen kihajló perem, valamint a mellette lévő edény a vatyai leletek közé sorolja.

A meglehetősen elszórtan elhelyezkedő szarmata beásásokból jelentős számban kerültek elő terra sigillata töredékek, melyeket a feldolgozás megkönnyítésére külön azonosító számmal láttunk el.

A feltárt leletanyag és a dokumentáció leltározás után a területileg illetékes Budapesti Történeti Múzeum gyűjteményébe kerül.

DR. SZABÓ GÉZA

70. Budapest XXIII., Soroksár (Nagy-rét) 2. lh.
Sza

A feltárást végző intézmény neve: Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága.

A Soroksártól DK-re fekvő Nagy-rét nevű határrészben, az épülő új gázvezeték 11+740–12+120 km szelvényében, a Gyáli-patak partja mentén húzódó dombháton összesen 380 m hosszúságban, 7 m szélességben az altalajig lehumuszolt és meggyesett sávban szarmata telep beásásainak feltjai jelentkeztek.

Az elszórtan, 5–6 csoportban jelentkező beásásokban viszonylag kevés leletanyag került elő. Ezért is volt feltűnő, hogy a gödrökből jelentős számban kerültek elő terra sigillata töredékek, melyeket a feldolgozás megkönnyítésére külön azonosító számmal láttunk el. A zömében kerek gödrökből és néhány árokból álló telep-részleten számos cölöplyuk helyét figyeltük meg, de lemezyülő házra utaló elszíneződést egyetlen alkalommal sem találtunk. A szegényesnek mondható leletanyagok

közül kiemelkedik egy teljesen ép kézi malom köve. Néprajzi párhuzamokkal szolgáló érdekességet pedig egy nagyméretű, leletanyag nélküli teknőaljú beásás jelent, melyet minden bizonnyal állatok tartására, illetve trágyagödörnek használtak.

A feltárt leletanyag és a dokumentáció leltározás után a területileg illetékes Budapesti Történeti Múzeum gyűjteményébe kerül.

DR. SZABÓ GÉZA

71. Budapest XXIII., Soroksár, MOL-II.
(Vecsés–Csepel) 3. lelőhely

I

A lelőhelyen 13 objektumot tártunk fel. Közülük három geológiai betöltődésnek bizonyult.

A feltárt régészeti objektumok között főleg széles, egyenes árkokat és néhány gödröt bontottunk ki. Az árkok alját a lemezes, köves altalajba faragták. Leletanyag nem került elő belőlük.

DR. TARI EDIT

72. Budapest XXIII., Soroksár 4. lelőhely
B, Sza, Á

A Vecsés–Csepel II. MOL gázvezeték 12+900–13+500 km szakasza vizenyős rét É-i szélén, alacsony partján húzódik. A lelőhelyen 91 telepobjektumot és 3 sírt tártunk fel. 57 gödör, 22 árok, 2 ház és 10 bizonytalan rendeltetésű objektum és agyagkitermelő gödör közül néhány leletanyag hiányában keltezhetetlen. 4 gödör az Urnasíros kultúra településéhez, a gödrök többsége és néhány árok-részlet késő szarmata településhez tartozik. A K-i sarkában köves kemencés 58. ház padlószintje közelében apró szarmata cserepek kerültek elő, a ház korábbi a rajta áthaladó 12–13. századi ároknál. Az árkok többsége, néhány gödör és a 86. kemencés házrészlet 12–13. századi település részlete. 10 kerek és ovális alakú, középen lemélyedő, részben szarmata, részben Árpád-kori gödör bizonyára víznyerő volt, néhányuk fenekét a feltörő talajvíz miatt nem tudtuk kibontani. Szintén a szarmata és az Árpád-kori településhez tartoztak a szabálytalan alakú agyagkitermelő-gödrök is. A három Ny-K és ÉNy-DK-i tájolású, feldúlt, közep avar kori női sír (kés, csat, orsógomb, orsókarika, gyöngyök, ezüst bulla) közül kettő szarmata gödröket vágott, a harmadikon Árpád-kori árok haladt át. Egy ÉNy-DK irányú sort alkotó, 7 hosszúkás gödröcskét valószínűleg oszlopoknak ásták a múlt században. Leletanyag elhelyezése: Budapesti Történeti Múzeum.

DR. TARI EDIT – DINNYÉS ISTVÁN – HEGEDŰS ATTILA

73. Budapest XXIII., Soroksár (Nagy-rét) 8. lh.
Sza

A feltárt lelőhelyrész a Vecsés–Csepel II. gázvezeték 7 m széles nyomvonalának 14-400 és 14-650 km szelvényében, az M0-ás autóúttól délre, közvetlenül az 50. sz.